

aanse koffie op de Rotterdamse markt. De aloude, bedaarde driehoekshandel Indië-Rotterdam-Duitsland werd bruusk onderste boven gesmeten. Grote verliezen werden geleden. Menig bedrijf ging over de kop. Maar weerbaarder dan anderen door zijn zelfstudie van de economische processen, hield Hintzen Philippi & Co drijvend en rendabel.

Het zakenleven had zijn belangstelling. Toch konden hem beurs en handel niet volledig bevredigen. Lichtenauer noemt hem een *mercator sapiens*⁸). Inderdaad was hij altijd bezig de theoretische achtergronden te bestuderen van wat hij tegenkwam.

Als rechtgeaard liberaal van de Manchester School, aanhanger van John Stuart Mill en geboeid door de ultraliberale dwarsligger Herbert Spencer, zag Hintzen in de menselijke samenleving een samenstel van wetmatigheden. Deze op te sporen en te gehoorzamen achtte hij noodzakelijk. 'Stelselloos' was zijn ergste scheldwoord. De taak van de overheid, vond hij, moest strikt beperkt worden. Laat het aan de verantwoordelijkheid over van de burgers, meende hij.

Met armenzorg ging hij zich bezighouden omdat er lukraak hulp werd verleend. Stelselloosheid leidde, zo meende hij, tot juist dat pauperisme dat men zei te bestrijden. Op 27-jarige leeftijd werd hij oprichter van de Vereniging tot Armenzorg. Deze organiseerde huisbezoek en deed antecedentenonderzoek om de *deserving poor* op te sporen.

Het was in het zich kwijten van deze bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid dat Marten Mees en Hintzen elkaar het eerst tegenkwamen en leerden waarderen. In de Vereniging voor Handelsbedienden 'Mercurius' waarvan zij commissarissen waren, werkten zij samen aan een pensioenregeling en ijverden voor 'doorwerken', d.w.z. het afschaffen van de lange lunchpauze op de kantoren. Zo kon de huisvader 's avonds bij zijn gezin zijn.

De Amsterdammer Hintzen raakte ingeburgerd in de Maasstad. Hij trouwde met Doortje s'Jacob (zij hebben vier kinderen gekregen). Daardoor ging hij deel uitmaken van de gesloten kring van deftige Rotterdamse families. In 1888 werd hem verzocht als liberaal de stad in de Tweede Kamer te vertegenwoordigen. Dit werd een grote vervulling, want het 'algemene belang' - dat wilde hij bovenal dienen. Sociale en economische vragen hadden zijn bijzondere aandacht.

Binnen het liberalisme voltrok er zich een scheiding der geesten. Mannen als Goeman Borgesius, Kappeyne van de Coppello en